

22 7. pád jednotného čísla. Opakování pádů

Instrumental singular. Revision of cases

§ 87 7. pád (instrumentál) vyjadřuje zpravidla nástroj nebo průvodní okolnost (Jede autem, Píše propisovačkou, Před domem stojí kluk se psem).

The **instrumental case** marks **instruments** or **circumstances**, i.e. the way in which an action is carried out (Jede autem *He/she goes by car*, Píše propisovačkou *He/she writes with a ballpoint pen*, Před domem stojí kluk se psem *There is a boy with a dog in front of the house*).

7. pád jednotného čísla podstatných jmen rodu mužského a středního se tvoří koncovkou **-em**, tvrdých jmen rodu ženského **-ou** a měkkých (rovněž měkkých rodu středního, koncovkou **-í**).

The instrumental singular case of masculines and neuter nouns is made by the ending **-em**. For hard feminines, the ending is **-ou**, for weak ones (and feminines ending in a consonant and weak neuters) **-í**.

i Jede vlakem, škodovkou, tramvají, autem.

Jede vlakem, škodovkou, tramvají, autem *He/she goes by a train, Škoda car, tram, car.*

i Ne všechny nástroje se vyjadřují 7. pádem, např. Jedu na kole, Pracuju na počítači (tj. kde?).

Not all instruments are expressed by the instrumental case, e.g. Jedu na kole, Pracuju na počítači (i.e. where?).

7. PÁD JEDNOTNÉHO ČÍSLA PODSTATNÝCH JMEN Instrumental singular case of nouns

pád case	rod mužský masculine				rod ženský feminine			rod střední neuter	
	tvrdý hard		měkký weak		tvrdý hard	měkký weak		tvrdý hard	měkký weak
	životný animate	neživotný inanimate	životný animate	neživotný inanimate	-a	-e	-souhláska -consonant	-o	-e
1. p./N	PÁN	HRAD	MUŽ	POKOJ	ŽENA	RŮŽE	TRAMVAJ	MĚSTO	MOŘE
7. p./I	PÁNEM, HRADEM, MUŽEM, POKOJEM...					RŮŽÍ	TRAMVAJÍ	MĚSTEM	MOŘEM

1 Jakým autem jezdíte?
Which car do you go by?

tatra

volkswagen

škoda felicia

volvo

porsche

2 Co děláte těmito věcmi? Odpovězte podle vzoru.
What do you do with these things? Answer according to the example.

– Perem píšu.

pero

lžíce

(kreditní) karta

tramvaj

mobil

22 7. pád jednotného čísla. Opakování pádů

Instrumental singular. Revision of cases

§ Se 7. pádem se pojí následující předložky.

88

Předložky **před, za, nad, pod** a **mezi** ve spojení se 7. pádem odpovídají na otázku **kde?** (před domem). V odpovědi na otázku **kam?** se pojí se 4. pádem (jít před dům).

These **prepositions** are followed by the **instrumental case**.

The prepositions **před, za, nad, pod** and **mezi**, followed by the instrumental case, answer the question **kde? where?** (před domem); followed by the accusative case, they answer the question **kam? where to?** (jít před dům).

PŘEDLOŽKY SE 7. PÁDEM *Prepositions with the instrumental case*

MEZI	Bydlím MEZI bankou a poštou.	S(E)	Mluví S kamarádkou.
NAD(E)	NAD domem letí letadlo.	ZA	Bydlí kus ZA městem.
POD(E)	POD mostem je řeka.		Eva jde ZA profesorem. Chce se ho jen na něco zeptat.

i Přímějí užití nástroje a prostředky bývají zpravidla vyjadřovány bezpředložkově (Jedu autem, Píšu perem); předložkové konstrukce vyjadřují spíše průvodní okolnosti (Pracuju s kalkulačkou).

Directly used instruments are usually expressed without a preposition (Jedu autem, Píšu perem); preposition constructions usually express circumstances (Pracuju s kalkulačkou).

3 Výrazy v **tučně** změňte slovy z rámečku.

Change the expressions in bold in the dialogue using the words in the box.

Markéta: Který je tvůj dům?
 Libor: Ten **s anténou**.
 Markéta: Bydlíš tam sám?
 Libor: Ne, bydlím **s manželkou**.

strom – kamarád lampa – dcera socha – strýc
 garáž – dědeček obchod dole – přítelkyně
 zahrada – sestřenice ořech napravo – matka
 bankomat – otec nápis – babička banka – vnuk

4 Do vět doplňte vhodné předložky, tam kde jsou nutné. Všimněte si i slova *děleno*: *Sto děleno deseti je deset*.

Complete the following sentences with appropriate prepositions where necessary. Notice also the construction: Sto děleno deseti je deset (Hundred divided by ten is ten).

1. Tomáš jde _____ Petrou. Musí jí vrátit knihu. 2. Jede _____ autem do Šumperka. 3. _____ lesem už je naše město. Není to daleko. 4. Jarmila mluví _____ Alicí. 5. Přejete si platit _____ kartou? 6. Roky-cany jsou _____ Berounem a Plzní. 7. Miloslav bydlí v Hluboké _____ Vltavou. 8. Kolik je třicet _____ šesti? 9. Pes spí _____ stolem. 10. Vzadu _____ domem je zahrada.

5 Tvořte věty podle vzoru. Rozlišujte pády.

Make sentences according to the example. Distinguish between the cases.

– Na skříň dám kytku...

skříň					
okno					
stůl					
počítač					
krabice					

22 7. pád jednotného čísla. Opakování pádů

Instrumental singular. Revision of cases

- 6 Kde jsou předměty ze cvičení 5? Odpovězte podle vzoru.
Where are the items you placed in exercise 5? Answer according to the example.

– Kytka je na skříni. Židle je u okna...

§ Se 7. pádem se pojí následující slovesa.

These verbs are followed by the instrumental case.

89

SLOVESA SE 7. PÁDEM *Verbs with the instrumental case*

HRÁT SI S	Kluk SI HRAJE SE psem.	SEJÍT SE S	Musím SE SEJÍT S kolegou.
MLUVIT S	Pavla MLUVÍ S bratrem.	SEZNÁMIT SE S	SEZNÁMIL SE tam S Janou.
ROZEJÍT SE S	Eva SE ROZEŠLA S přítelem.	STÁT SE	Martin SE STAL lékařem.

rozejít se – to break up

i

Zapamatujte si: **poznat** Alici (4. pád) – **seznámit se s** Alicí (7. pád), **potkat** Alici (4. pád) – **setkat se s** Alicí (7. pád). 4. pád zpravidla vyjadřuje kratší, prosté akce (známe Alici, rozeznáme ji; potkáme ji náhodně a spíše krátce), 7. pád komplexnější, delší činnosti.

Remember: **poznat** Alici recognize Alice (accusative) – **seznámit se s** Alicí get acquainted with Alice (instrumental), **potkat** Alici encounter Alice (accusative) – **setkat se s** Alicí meet Alice (instrumental). The accusative case marks shorter, direct actions (we know Alice already and just recognize her, we encounter her by accident and for a short time), the instrumental case is more complex, it marks longer activities.

i

Zapamatujte si: **hrát** karty, volejbal, divadlo – **hrát na** trumpetu – **hrát** karty o peníze (4. pád) – **hrát na počítači** (6. pád) – **hrát si se** psem (7. pád).

Remember: **hrát** karty, volejbal, divadlo play cards, volleyball, theatre – **hrát na** trumpetu play the trumpet – **hrát** karty o peníze play cards for money (accusative) – **hrát na** počítači play on the computer (locative) – **hrát si se** psem play with a dog (instrumental).

- 7 K následujícím slovesům doplňte předložky se 7. pádem, kde jsou nutné, a vhodná podstatná jména v 7. pádě.

Fill in prepositions where necessary and appropriate nouns in the instrumental case.

1. Ředitel se sešel _____. 2. Jana se rozešla _____. 3. František se stal _____. 4. Dítě si hraje _____. 5. Bydlím _____. 6. Alice mluví _____. 7. Seznámili jsme se _____. 8. Jde na procházku _____. 9. Má lampu _____. 10. Mluví po telefonu _____.

8

Vyberte vhodné sloveso v závorkách a napište je ve správném tvaru. Ve správném tvaru napište i podstatná jména v závorkách a doplňte k nim předložky, pokud je to nutné.

Choose appropriate verbs in the brackets and fill them in the sentences in the correct form. Change nouns to the correct form as well and complete prepositions where necessary.

1. Včera (potkat – setkat se, já) _____ (Martin) _____. Nevěděl jsem, že je ve městě.
2. Na večeři u naší učitelky (poznat – seznámit se, my) _____ (Anna) _____, je to taky studentka. Dlouho jsme spolu mluvili. 3. (Poznat – seznámit se) _____, co je na té fotografii, Karle? 4. Agenti (potkat – setkat se) _____ v hotelu. Nikdo je neměl (poznat – seznámit se) _____. 5. Umíš (hrát – vyhrát) _____ (trumpeta) _____? 6. Včera (půjčit – půjčit si, já) _____ (kniha) _____ od Lenky. 7. Kluk (hrát – hrát si) _____ (počítač) _____ fotbal. 8. Je deset hodin večer a Aleš tu není. Matka se bojí, že (on) _____ (potkat – setkat se) _____ něco zlého. 9. Luboš (dát – dostat) _____ minulý týden od (rodiče) _____ nové kolo. 10. Ještě se neznáte? Můžu vás (poznat – seznámit) _____?

22 7. pád jednotného čísla. Opakování pádů

Instrumental singular. Revision of cases

§ Časové informace uvozujeme následujícími předložkami.

These **prepositions** introduce **time information**.

90

i Předložky neužíváme v konstrukcích: Je pět hodin, Přijdu večer (ale: v poledne, v noci), Znáám ho pět let, Minulý (tento, příští) čtvrtek, týden, rok...

We use no prepositions in constructions: Je pět hodin, Přijdu večer (but: v poledne, v noci), Znáám ho pět let, Minulý (tento, příští) čtvrtek, týden, rok...

SHRnutí PŘEDLOŽEK ČASU *Prepositions of time – summary*

se 2. pádem *with the genitive case*

DO	Pracuje DO pěti hodin.	OD(E)	Mám čas OD půl osmé.
KOLEM	Přijde někdy KOLEM osmé.		

se 3. pádem *with the dative case*

K(E)	K ránu byla zima.
------	--------------------------

se 4. pádem *with the accusative case*

NA	Film začíná ve čtvrt NA pět.	V(E)	Co děláš VE středu?
	NA podzim chodíme na výlety.	ZA	Je ZA pět minut půl osmé.
V(E)	Setkáme se V poledne.		ZA týden pojedou na lyže.

se 6. pádem *with the locative case*

NA	Co jste dělali NA jaře?	V(E)	V noci jsem špatně spala.
O	O půlnoci pracoval.		V lednu pojedou na hory.
PO	Někdy PO šesté půjdu ven.		V létě jsem odpočíval.

se 7. pádem *with the instrumental case*

MEZI	Přijdu MEZI pátou a šestou.	PŘED(E)	Poznal jsem ji PŘED rokem.
------	------------------------------------	---------	-----------------------------------

i Všimněte si rozdílných pádů po předložkách **na** a **v**: **v** jednu hodinu, **ve** středu (4. pád) – **v** noci, **v** lednu, **v** létě (6. pád, ale: **na** podzim). 6. pád zpravidla vyjadřuje delší časové úseky, 4. pád kratší.

Notice the difference between the prepositions **na** and **v** in the accusative and locative case: **v** jednu hodinu, **ve** středu (accusative) – **v** noci, **v** lednu, **v** létě (locative, but: **na** podzim). The locative case usually marks longer time periods, the accusative one shorter ones.

9 Do vět doplňte předložky.
Complete the following sentences with prepositions.

- _____ středy má dovolenou. Bude tady až ve čtvrtek.
- Šimon má narozeniny _____ červenci.
- Nevím, kdy se vrátí. Někdy _____ páté.
- Co děláš _____ středu?
- Vrátím se _____ pět minut.
- _____ podzim jezdíme na výlety.
- Narodil se _____ roce 1980.
- Teď nemám čas. Budu mít čas _____ pátku.
- Co děláš _____ Vánocích?
- _____ pěti lety jsem byl v Indii.

přesně – *exactly*